

Czynniki chemiczne

► W jakich czasookresach należy przeprowadzać badania i pomiary szkodliwych czynników chemicznych?

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2011 r. Nr 33, poz. 166):

Pracodawca wskazuje czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy, dla których wykonuje się badania i pomiary, po przeprowadzeniu rozpoznania źródeł ich emisji oraz warunków wykonywania pracy, które mają wpływ na poziom stężeń lub natężeń tych czynników lub na poziom narażenia na oddziaływanie tych czynników, ze szczególnym uwzględnieniem:

- 1) rodzaju tych czynników oraz ich właściwości,
- 2) procesów technologicznych i ich parametrów,
- 3) wyposażenia technicznego, w tym maszyn, urządzeń, instalacji i narzędzi, które mogą być źródłem emisji czynników szkodliwych dla zdrowia, z uwzględnieniem wyników pomiarów tej emisji dostarczanych przez producentów,
- 4) środków ochrony zbiorowej i danych dotyczących ich użytkowania,
- 5) organizacji pracy i sposobu wykonywania pracy,
- 6) rzeczywistego czasu narażenia na oddziaływanie czynników szkodliwych dla zdrowia, z uwzględnieniem obowiązującego u pracodawcy systemu i rozkładu czasu pracy.

Pracodawca konsultuje z pracownikami lub ich przedstawicielami, w trybie przyjętym u danego pracodawcy, działania dotyczące:

- 1) rozpoznania i typowania czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- 2) wykonywania badań, pomiarów i pobierania próbek tych czynników na stanowisku pracy.

Pierwszy obowiązek wykonania badań i pomiarów należy spełnić nie później niż w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia działalności.

Najwyższe dopuszczalne stężenia chemicznych i pyłowych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy określone są w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2017 r. poz. 1348).

Badania i pomiary chemicznych i fizycznych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy wykonuje się każdorazowo, jeżeli nastąpiły zmiany w wyposażeniu technicznym, w procesie technologicznym lub w warunkach wykonywania pracy, które mogły mieć wpływ na zmianę poziomu emisji, poziomu narażenia albo wystąpiły okoliczności, które uzasadniają ich ponowne wykonanie.

Pracodawca może odstąpić od wykonywania kolejnych badań i pomiarów badań i pomiarów czynnika szkodliwego dla zdrowia, jeżeli wyniki dwóch ostatnio przeprowadzonych badań i pomiarów (wykonanych w odstępie co najmniej dwóch lat, a w przypadku czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym - co najmniej sześciu miesięcy) nie przekroczyły 0,1 wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia.

W pozostałych przypadkach kolejne czasookresy przeprowadzania badań i pomiarów uzależnione są od poprzednich wyników.

Pracodawca zapewnia wykonanie badań i pomiarów czynnika szkodliwego dla zdrowia w środowisku pracy (w tym czynnika chemicznego), nie później niż w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia działalności.

W przypadku występowania w środowisku pracy szkodliwego dla zdrowia czynnika chemicznego lub pyłu, nie będącego czynnikiem rakotwórczym lub mutagennym, badania i pomiary przeprowadza się:

- 1) co najmniej raz na dwa lata - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono stężenie czynnika szkodliwego dla zdrowia powyżej 0,1 do 0,5 wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS),
- 2) co najmniej raz w roku - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono stężenie czynnika szkodliwego dla zdrowia powyżej 0,5 wartości NDS.

W przypadku występowania w środowisku pracy szkodliwego dla zdrowia czynnika chemicznego, dla którego określono wartość najwyższego dopuszczalnego stężenia pułapowego, należy przeprowadzać pomiary ciągle stężenia tego czynnika.

Odębnie przepisy regulują częstotliwość wykonywania badań i pomiarów w przypadku występowania w środowisku pracy czynnika o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. Przeprowadza się je:

- 1) co najmniej raz na sześć miesięcy - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono stężenie czynnika o działaniu rakotwórczym lub mutagennym powyżej 0,1 do 0,5 wartości NDS,
- 2) co najmniej raz na trzy miesiące - jeżeli podczas ostatniego badania i pomiaru stwierdzono stężenie czynnika o działaniu

rakotwórczym lub mutagennym powyżej 0,5 wartości NDS.

Jeżeli wyniki dwóch ostatnich badań i pomiarów szkodliwych dla zdrowia czynników chemicznych lub pyłów, o których mowa w § 4 (Dz. U. z 2011 r. Nr 33, poz. 166), wykonanych w odstępie co najmniej dwóch lat, a w przypadku czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, o których mowa w § 6 - co najmniej sześciu miesięcy, nie przekroczyły 0,1 wartości NDS, pracodawca może odstąpić od wykonywania badań i pomiarów.